

Posudek magisterské diplomové práce

Adéla Michalíková: Hrabalova příliš hlučná samota v anglickém překladu

Nutno říci hned na úvod, že záměr práce, tedy prozkoumat dosud neznámou genezi anglického překladu Hrabalovy *Příliš hlučné samoty* (1986), provést translatologickou analýzu čili zjistit vlastnosti překladu v porovnání s originálem a dále porovnávat recepci českých a anglicky mluvících čtenářů, je nadmíru textologicky a mnohonásobně metodologicky obtížný. Když si autorka práce, která si tento úkol sama stanovila ze zájmu o ne/možnost kulturní přenositelnosti jistého druhu českých skutečností (viz Úvod práce), možná netušila jeho obrovskou obtížnost.

Je třeba proto maximálně zdůraznit opravdu mimořádnou badatelskou samostatnost a schopnosti diplomantky, s nimiž odhalovala, srovnávala a pro svůj specificky zaměřený výklad velmi účelně využívala velké množství sekundárních odborných a primárních zdrojů (v nichž by se dokázal zaplést i literární badatel s dlouhodobou praxí), a především podřídila studium těchto zdrojů celé koncepci práce, která nezabředává do nesčetných poutavých aspektů Hrabalova díla a jejich výkladů, ale opravdu se dokáže soustředit na to, co souvisí s jejími vytčenými cíli.

Také z hlediska těchto výjimečných kvalit práce posuzují velmi mírně její určité technické nedostatky (podivnosti bibliografických citací, docela velké množství překlepů, gramatických nesrovnalostí, nedokončených vět apod.; dále jisté občasně faktické či pojmové nepřesnosti, např. nejasnosti vznikající kvůli označování jazyka – či útvaru češtiny –, který je v té které Hrabalově variaci *Příliš hlučné samoty* dominantní: v kap. 4 diplomové práce, od s. 25 – zatímco Hrabal označuje jazyk 1. /nebo 2.?!/ verze za pražskou češtinu či hovorovou a jazyk 3. verze za „úzkostlivý“ spisovný, diplomantka v prvním případě mluví o obecné češtině a pak o „úzkostlivé“ hovorové češtině 3. verze. Čtení úryvků z obou verzí v přílohách ovšem dává za pravdu spíše Hrabalovi.... Toto se však vykládá hlavně v rovině lexikální a morfologické; existující odlišnosti syntaxe v 2. a 3. variaci diplomantka podrobněji na tomto místě bohužel nerozebírá, nevysvětluje. ..., vrací se k nim pak až na s. 57; pojmové nejasnosti okolo hovorovosti/obecnosti/spisovnosti češtiny se vrací na s. 60).

Tyto nedostatky jsou ovšem dílčí – a hlavně jednoduše redigovatelné. Práce je totiž zásadně objevná v tom smyslu, že prokazatelně – nejprokazatelněji, jak je možné – určuje zdrojový materiál Heimova překladu, přičemž zapojuje i srovnání s překladem francouzským, které během náročného výzkumu autorce vyplynulo jako nutnost. Translatologická analýza se díky způsobu, jakým je využita, v této práci osvědčuje jako klíčový metodologický nástroj, který může sloužit až vzrušujícím filologickým objevům. Vynikajícím zjištěním nejsou jen vztahy francouzského a anglického překladu PHS a jejich některé společné a další rozdílné vlastnosti, ale závěrečné zhodnocení posunů v oddíle 6. 4, s. 68-71, v němž je za pomoci Lefeverovy teorie z oblasti dějin překladu vysvětlen anglický (i francouzský) překlad PHS jako „přepis“ ve smyslu ideologické manipulace.

Kapitola 7 práce, která pojednává o české a anglické recepci, je v této magisterské diplomové práci již téměř „nad plán“, ovšem přes metodologickou obtížnost přináší velmi významné informace – jednak cenný, de facto vývojový přehled české odborné recepce Hrabala a PHS, jednak umožňuje uvědomit si rozdíl mezi anglojazyčnou ideologizovanou odbornou recepcí a anglojazyčnou čtenářskou recepcí (sledovanou na Goodreads). Jako významný úspěch Heimova překladu je možné vnímat právě pokračující čtenářskou nadčasovou recepci, která

v textu ožívuje nejrůznější symbolické významy a užívá si Hrabalova jazyka v anglickém převodu.

Doufám, že tato mimořádná, svými zjištěními klíčově objevná práce bude v nějaké podobě publikována. Jednoznačně ji doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení výborně.

PhDr. Eva Kalivodová, PhD.
Ústav translatologie FF UK

17. 5. 2016